

Dolarske hijene

L. poglavje

Razdrta zaroka

Priletni bančnik Harley Morton je imel navado, da je vsako jutro še pred zajtrkom pregledal gospodarske članke in novice, jutranjiko v iz njih razbiral, kako mu kupčije cveto. V teh urah ga ni smel nihče motiti. Ko so se odprla vrata, skozi katera je pogledala njegova hčerka Gizela, je ves začuden pogledal na uro, namršil obrvi in s sitnim glasom dejal:

»Zdi se mi, da si za dve uri prezgodaj!«
»Zopet se je pogledal v časopis in še zamrmral:

»Saj se bova videla, kakor vedno, pri zajtrku.«

Gizela Morton obstane na vratih in jih tiho zapre za seboj. Njena ljubka pojava to jutro ni tako ponosna in vesela, kakor navadno. Nekaj jo teži. Ko molče stoji pri vratih, ji pride na misel, kako tuja je vendar svojemu očetu, ki jo v resnici ljubi nad vse. Niti zapazil ni, da je jokala, čeprav ima rdeče oči in je vsa neprespana, ker vso noč ni zatisnila oči.

»Očka...«
Gizela umolkne. Vedno in povsod se sicer ravna vse po njeni volji, samo tedaj ne, kadar se stari Harley Morton, eden izmed treh ameriških nekronanih kraljev lesa pogloblja v svoje trgovske posle.

Ta jo prav nestrno ošvrkne s kratkim pogledom, ki je šinil izpod namršnenih obrvi. Nejevoljen zamrmra skozi zobe:

»Kaj pa je spet?«

Tedaj šele zapazi, kako spremenjena je Gizela to jutro. Zmaje z glavo in vpraša:

»Pa menda vendar nisi jokala?«

Tega ne more razumeti. Že stoji Gizela ob njem in prizna:

»Da, očka!«

In preden more stari Morton povprašati, že izbruhne:

»Pomisli, očka... Ponoči okrog enajstih mi je telefoniral Jonny. Dejal je, da je dobre volje in da bi tako rad klepetal z menoj. Nato je začel govoriti same neumnosti... Spoznala sem, da je moral biti pošteno pijan. Prav gotovo se ni zavedal, kaj je govoril. Ob njem je morala stati še neka ženska, slišala sem namreč njen smeh po telefonu. Nato pa je še sama začela kričati name. Jonny me je povabil, naj pridem k njemu v restavracijo kluba »Washington.«

Gizela preneha, zastoj čaka, da bi ji oče kaj dejal. V mrkem bančnikovem licu se ne gane niti poteza, ko pravi mirnodušno:

»Jasno je, da nisi šla tja, Gizela!«

Vsa jeza njenega razočaranja ji plane v besede:

»Seveda sem se peljala tja! Hotela sem ga spraviti k pameti! Povedati sem mu hotela, kaj mislim in...«

Gizela obstane. V njenih temnih očeh se zablistijo solze:

»Strašno je bilo, očka!«

»Ubogi Jonny!« uide Harleyu Mortonu, ki se je zamislil v položaj Gizelinega zaročenca.

»Kaj? Jonny?« pravi Gizela in začudeno pogleda očeta.

»Še pomilovati ga hočeš? In jaz, jaz tega ne bom nikoli mogla pozabiti... Takoj sem se odpeljala v klub, da bi spravila Jonnyja k pameti. V veliki veži sem čakala, sporočila sem

mu, naj pride za nekaj minut ven... In je tudi prišel. Toda kakšen... Bil je popolnoma okejen, za roko pa je držal neko žensko... Režal se mi je v obraz in se obnašal naravnost prostaško. Ženska ob njem pa se je na moj račun čudovito zabavala. Ko sem ga hotela ozmerjati, se mi je samo smejal... Nenadoma pa pride iz restavracije cela družba, najbrž tista, s katero je pijančeval. Ti so se še bolj smejali, videti je bilo, da so se zabavali nad tem, kako je sramotil mene. Nisem se mogla premagati, pa sem mu prislonila zausnico in šla.«

Tiho je v sobi. Gizela čaka, kaj bo dejal njen oče. Stari Morton bega s pogledom po gospodarski strani časopisa, ki ga drži v roki. Pravkar je bral poročilo o svojem bodočem zet. Jonnes Grill že zaradi ugleda, ki ga je užival v trgovskih krogih, res ne bi smel počenjati takih neumnosti.

»Hm,« zamrmra Morton zamišljeno, »Jonny je znorel!«

»Tudi jaz ga ne razumem. Šele včeraj je kupil velike rudnike bakra v Coloradu. Težko je garal, saj mu je hotel stari Rackley, predsednik južne unije pred nosom sneti rudnike. Sedaj mu je pa najbrž uspeh zmešal glavo.«

Gizela se čuti ponižano in razaljeno. Vse bi ji lahko storil, samo tega ne. Čemu ta škandal? Navajena je samostojno misliti in hitro odločati. Toda tu ji je odločitev težka, saj ima Jonnyja Grilla res rada.

Nekdo trka na vrata. Nejevoljen pogleda Morton proti vratom:

»Danes je pa menda ves hišni red postavljen na glavo,« godrnja in mrko pogleda svojega tajnika, ki nekoliko zmeden obstane, ko zagleda Gizelo.

»Oprostite prosim, nisem hotel motiti,« se opravičuje in hoče oditi.

»Kaj pa je, za vraga?« Morton ni navajen, da bi ga tajnik motil že tako zgodaj.

»Saj gre samo za to...« Tajnik obstane, pristopi k veliki pisalni mizi in pokaže Mortonu časopis, ki ga je imel v roki.

»Smatral sem ja svojo dolžnost, da vas o tem takoj obvestim!« in ošine z negotovim pogledom Gizelo: »Vendar nisem vedel, da je gospodična Gizela pri vas.«

»No, kaj je vendar,« godrnja Morton.

Obotavlja se razgrne tajnik časopis po mizi, je to zakoniti časopis »Manhattanske novice«, ki redno prežvekuje razne osebne dogodivščine in skandale vlemeste. Gizela, vsa blede, strmi na razgrnjeno prvo stran. Z debelimi črkami kriči čez širino cele strani napis: »Skandal v klubu Washington.« Pod tem pa je podnaslov: »Gizela Morton bo razdrila zaroko. Kaj bo počel Jonnes Grill?«

Harley Morton vzame časopis v roke. Tajnik molči in se skoraj trese v strahu pred trenutkom, ko bosta Gizela in njen oče zagledala posnetek, ki je tudi na prvi strani časopisa.

»Strašno!« zastoka Gizela. Tudi Mortonu se zmračijo lice. Na spodnji polovici lista je priobčena velika slika. Jonnes Grill, kateremu se pozna pijanost v drž in na obrazu, sloni ob neki ženski, pred njima pa je mlada dama, kateri se smeje velika družba. Mlada dama je Gizela Morton; ima visoko dvignjeno desnico, saj je bila fotografirana prav v trenutku, ko je hotela svojemu zaročencu prisloniti zausnico. Pod sliko pa škodoželjen podpis: »Gizela Morton izroča svojemu zaročencu posetnico.«

»Brezmejna nesramnost!« izbruhne Gizela. Harley Morton godrnja, pregane časopis, ga vrže v koš in prekriža roke. Po kratkem molku reče:

»Samo po sebi se razume, da boš razdrila zaroko.«

»Seveda! Takoj bom...«

Takoj boš...« ji skoči stari Morton v besedo, šla k Jonnyju in osebno uredila to zadevo!«

Nakazila goriva in maziva za september

Nakazovanje goriva in maziva bo od prvega septembra naprej za vsa Ljubljanska pokrajina prevzel Urad za civilna motorna vozila pri Visokem komisariatu v Ljubljani, Gledališka ulica 11. Na podlagi nakazila s: bo možno nabaviti gorivo pri vseh nepajalnih AGIPa, ki so razmeščeni po različnih krajih pokrajine.

Prošnje za nakazilo se morajo poslati na imenovani Urad (bodisi osebno ali pa po pošti) do 31. avgusta letos pod naslednjimi pogoji:

1. Zasebni avtomobili in motokikli.

Najvišja količina bencina, določenega za zasebne avtomobile, znaša za september 20 litrov, za motokikle pa 5 litrov.

Da bi dobili nakaznico na nakup, morajo prizadeti predložiti ali pa poslati po pošti nekolkovano prošnjo in navesti točno vse osebne podatke in naslov lastnika, poprejšnje delo, tovarniško znamko, tip in tablico motornega vozila, zraven pa priložiti pooblastilo za vožnjo, na katero se bo označila količina goriva, ki bo nakazana.

2. Avtomobili v javni službi (taksiji).

Najvišja količina bencina, določenega za september, znaša 50 litrov za vozilo. Tudi v tem primeru mora nekolkovano prošnja vsebovati lastnikove podatke in naslov, tovarniško znamko in tip ter tablico vozila, obenem pa mora biti priloženo pooblastilo za vožnjo.

3. Tovarni avtomobili

Vsem tovarnim avtomobilom, ki so last prevoznih družb, kakor tudi industrijskih in trgovskih podjetij, bo podeljena kot nakaznica za nabavo goriva za mesec september posebna knjižica. Seznam opravljenih voženj, v katerega bodo prizadeti vpisovali od primera do primera vsako izvršeno vožnjo, prevoženo blago in porabo goriva in bodo dali te svoje zapiske v pregled in potrdilo najbližjemu poveljstvu Kr. Karabinerjev takoj po svojem prihodu v tisti kraj.

Da bi dobili nakaznico za nakup, morajo prizadeti predložiti imenovanemu uradu nekolkovano prošnjo in navesti v njej vse osebne podatke in naslov lastnika, in za vsako vozilo tovarniško znamko, tip, ali rabi bencin ali nafto, dalje tablico, nosilnost, jakost motorja in vrsto prevoza, ki so prevladovali.

4. Nakazila za industrijsko in poljedelsko porabo

Te nakaznice se nanašajo na porabo bencina in nafte v industrijskih obratih, kakor so tiskarne, barvarnice, kemične tovarne, strojarne itd., in za pogon pritrjenih ali premičnih motorjev, poljedelskih strojev itd. Za majhne industrije in za obrtnike, ki ponavadi porabijo količino do 5 litrov, bodo potrebne količine bencina razdeljevale večje drogerije na podlagi nakazil, ki jih bo oddajala trgovska zbornica.

Iz te kategorije pa je izključena nabava goriva, potrebne za industrijo ali poljedelce, za avtomobile, tovarne avtomobile itd., za kar je treba narediti prošnjo v skladu z navodili v točkah 1. in 3.

Da bi dobila potrebno gorivo, morajo podjetja poslati na Urad za civilna motorna vozila nekolkovano prošnjo in navesti v njej natančno vse podatke in naslov družbe, dosežane delovne in sleherni drugačen podatek, ki opravičuje zaproseno količino goriva.

5. Nakazila za avtobuse

V prošnji za avto bave navesti razen podatkov o družbi tudi njen naslov, proge, na katerih avto-

Olimpijsko mesto pri Berlinu so spremenili v vzorno bolnišnico

Vsi športniki se že živo spominjajo velikih športnih nastopov najboljših svetovnih športnih moči pred petimi leti v velikem Olimpijskem stadionu pri Berlinu. Za milijonske množice, ki so tedaj prihajale v Berlin, so Nemci vsestransko poskrbeli in so se pobrigali za prenočišča, prehrano in sploh vso oskrbo nastopajočega moštva in ostalih ljubiteljev športa. V neposredni bližini velikega stadiona so postavili tudi moderno naselje, Olimpijsko mesto. Sedanji vojni dogodki so seveda večje športne nastope preložili na poznejši čas, toda kljub temu hma nemška športna mladina za svoje vaje še vedno na razpolago veliki stadion. Olimpijsko mesto so pa pred kratkim spremenili v veliko vzorno vojaško bolnišnico. Sredi naselja so zgradili samo še novo bolniško poslopje. V vseh ostalih hišah pa stanujejo okrevajoči vojaki.

bus vozi, dolžino vsake teh prog, kilometražo v enem mesecu, tip, tovarniško znamko in tablico, jakost motorja ter posamično porabo bencina ali nafte, ki ga porabi vsak avtobus posebej.

6. Nakazila za urade, javne ustanove, občine, sanatorije in za gasilce itd.

Napisano prošnjo je treba izročiti Uradu za civilna motorna vozila. Vsebovati mora podatke, za kakšno porabo je bencin namenjen. Tako morajo na primer občine navesti posebej količine goriva, ki je potrebno za avtomobile za sanitetne urade, za občinske ustanove, za mrliške prevoze, za gasilstvo itd.

Nakazovanje za urade in javne ustanove bo brezplačno, za vse druge kategorije pa bodo morali prizadeti plačati, kadar dvignejo nakaznico, pristojbino lir 0.10 za liter bencina kot povračilo stroškov.

Vozne knjižice za tovarne avtomobile se bodo oddajale po lir 7 kos.

Končno se opozarjajo prizadeti, da urad ne bo vzel v pretes tistih prošelj, ki bi presegale najmanjše potrebne količine goriva za trdke, kakor tudi ne tistih prošelj, ki ne bodo vsebovale vseh podatkov, ki so potrebni za ugotovitev količine, ki naj se nakaže.

Malioglasila

V malih oglasih velja pri lekarni službe vsaka beseda L. 0.30, pri ženskih oglasih je beseda po L. 1.—, pri vseh ostalih malih oglasih pa je beseda po L. 0.60. Davek se računa posebej. — Male oglasje je treba plačati takoj pri naročilu.

Službe

Dobe:

Knjigovodkinjo

spretno in vestno, ki bi obenem vodila tudi korespondenco in ostale pisarniške posle, išče trgovsko podjetje v Ljubljani. Znanje italijanskega jezika in slov. stenografije pogoj. Ponudbe s podrobnimi podatki in zahtevno plače na upravo »Slov.« pod »Poštena« 10.430. (b)

Foto-pomočnika(eo)

dobrega retušerja, iščem. Naslov v upravi »Slov.« št. 10.435. (b)

Žagar

gaterist in cirkularist, dobita delo pri parni žagi Rog. Podstenica, pošta Toplice pri Novem mestu. Reflektira se samo na prvovrstne moči. Zglasti se je osebno — na pismene vprašanja se ne odgovarja. Potni strošek se povrne.

Šiviljo za perilo

ki zna tudi krojiti, sprejem. Ponudbe na upravo »Slov.« pod št. 1865 — 10.406. (b)

Dekle

pridno, zdravo, ki ima veselje do otroka in gospodinjstva, iščem. Trnovski pristan 20. (b)

Službe

Jstejo:

Pek

z večletno prakso išče zaposlitve. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Potreben in pošten« št. 10.455. (a)

Prodajo

Izložbe

omara, vitrine za vežo 6x2.50x60 cm prodaja tt. C. J. Hamann, Mestni trg št. 8. (l)

Paradižniki

za vkuhanje, najboljša kakovost, v večjih količinah takoj po najnižji ceni na razpolago pri tvrdki M. Stela, Ljubljana, trgovina s sadjem in zelenjavo na debelo, Pogacarjev trg. (l)

Prodaj

pisalno mizo, klopi in železno tablo. Posredovalnica Mrak, Kopitarjeva ulica 1. (l)

Vajenci

Vajenca

za avtomobilsko obrt — sprejem. Leo Šušteršič, Ljubljana, Frankopanska št. 21. (v)

Vajenca(ko)

za fotografsko obrt sprejem takoj. Foto Mavec, Šmartinska 4. (v)

Vajenca

za krojaško obrt sprejme Gorenc Leopold, Pavšičeva ul. 5, Šiška. (v)

Razno

Pozor!

Najnovejša lakiranje dvo-koles in drugih predmetov potom električne pečl vam solidno izdelala Leo Šušteršič, Frankopanska št. 21, Ljubljana. (r)

Moskva — važno vojaško središče

Poročila nemškega vojaškega poveljstva skoraj vsak dan govore o akciji nemških letalcev nad Moskvo. Sovjetska prestolnica po zatrevanju nemških krogov v nobenem primeru ni odprto mesto, temveč prava trdnjava. Za odprto mesto ga niso priznavali niti Sovjeti, ki so ves čas napovedovali »vroč« sprejem sovražnih letal. Moskva je še v veliko večji meri vojaško središče prvega razreda, kakor pa London. Vanjo je sovjetska vlada združila vse svoje najvažnejše urade, vojaške tovarne in taborišča. Na najožjem prostoru je zbrala vse vojaške, politične in vojaško-gospodarske centre. Tu je sedež vrhovne sovjetske uprave, najvišjih vojaških poveljstev, najvažnejših propagandnih in informacijskih ustanov. Moskva je sedež sovjetske železniške in prometne mreže. V njej je vse polno industrijskih naprav in skladišč, vse polno vojašnic in kolodvorov. Moskva je vsa posejana s protiletalskimi topovi. Okoli Rdečega trga in Kremlija stoji elektrarna, štab mornarice, gasilska vojašnica, akademija rdeče armade, moskovski svet, osrednji urad GPU, malo dalje moskovska radio oddajna postaja, zatem pa Hamovnijskaja, Podvojskijeva, Oktobrska in druge vojašnice.

V mestu je tudi še tovarna avtomobilov, zopet še druga elektrarna in več kolodvorov.

Naročajte »Slov. koledar«

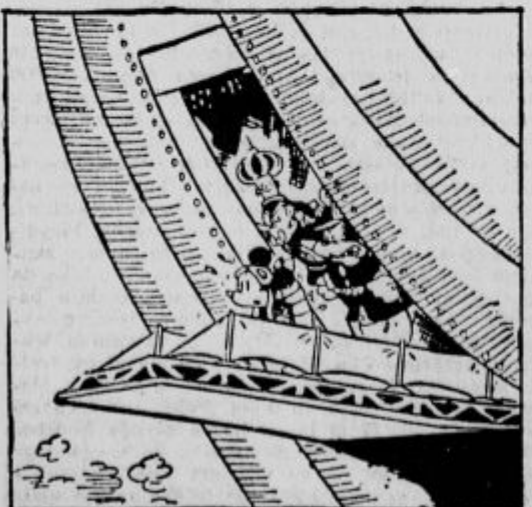
Mišek POŠTNI PILOT

Mišek je izgubil vsakršno upanje. Zavedal se je, da se mu bliža konec, saj je poznal svoja dva sovražnika, ki ne poznata nobene šale.

»Da bova pa še bolj gotova tvoje smrti, bova privezala nate bombo, ki se bo razpočila in te razmesarila, ko boš telebnil na zemljo.«

Poklicala sta dva stražnika in jima naročila, naj prineseta veliko bombo, ki sta jo potem privezala Mišku na hrbet.

Ko je bilo vse to opravljeno, so vsi štirje pehali Miška k izhodu iz zrakoplova. »Tri tisoč metrov je globine pod nami, dragi moj Mišek,« se je strahotno zarežal Svetožre.